

❧ ענף ד ❧

יום הכיפורים מכוזין כנגד חטא מכירת יוסף ואשר על כן בזה היום
הוא יום הסתלקותו דתנא קדישא רבי עקיבא שהיה יוסף

וההיכל, מקום של בנימין, משום
שהוא לא היה בהחטא של מכירת
יוסף, ולכן לא היה בעזרה חלקו של
יהודה, כמפורש יומא דף י"ב, משום
שאמרו ריש סוכה (דף ו:): המברך את
הבוצע ה"ז חוטא יעו"ש.

ואמנם בכדי לעמוד ביתר עוז על אלה
הדברים על מה עשה ה' ככה
שהסתלקותו היתה בעיצומו של יום
הקודש דייקא, יש לעיין טובא
'במשנתו', שעל ידי כן עלה יעלה בעזר
העליון אור מופלא רום מעלה.

ובן ראה במלאכת שלמה (יומא פ"ה מ"ה)
בביאורו אמאי היה מערה דם הפר
לתוך דם השעיר, וז"ל, וכתוב בספר חן
טוב בפ' אחרי מות (דף קצ"ג) וז"ל,
בהזאה של חוץ עירה דם הפר לתוך דם
השעיר, כאילו הכל קרבן אחד הם, זה
קשור בזה, שמי גרם להם עון העגל
מכירת יוסף כמו שכתבנו בפ' כי תשא,
א"כ מצא מין את מינו ונעור, ולכן עירה
דם הפר לתוך דם השעיר, ולהורות
שעיקר הכל היה דם השעיר, שאם לא
מכרו את יוסף לא ירדו מצרימה ולא
עשו עגל כמ"ש, א"כ דם הפר נבלע
בתוך דם השעיר שהוא גרם לעשיית
העגל, ומה' יצא הדבר של מכירת יוסף
כאמור ע"ש עוד.

ראשית יש לדעת שעבודת יום
הכיפורים 'הכניסה לפני
ולפנים' הוא גם עבור תיקון חטא
מכירת יוסף, וכמו שמובא בספרים,
וז"ל המשך חכמה (ויקרא ט"ז, ל), והנה
אמרו במדרש משלי סימן א' ר' אבין
אומר בכל דור עדיין חטא של מכירת
יוסף קיים, עיי"ש, ונמצא, דהכפרה על
האומה בכללה לפני ולפנים עדיין שם
רושם החטא ממכירת יוסף, ולכן לשון
של שעיר המשתלח משקל שתי
סלעים, (יומא מב) רמז למה שאמרו
בשבת פ"ק (דף י:): שבשביל משקל שני
סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף כו'
נתקנאו בו אחיו כו', ולכן יתכן כי
הכפרה היה לפני ולפנים בבית הכפרת

ואמנם יש להתבונן מה עומק הקשר שבין מכירת יוסף ליום הכיפורים, הא יום הכיפורים הוא יום כפרה כללית על כל עוונותיו של האדם, ובכלל ישראל היה עוד חטאים כמו חטא המרגלים חטא העגל חטא מי מריבה ועוד, וא"כ מה נשתנה חטא זה שבעבורו כמה וכמה דברים שנועשים בעבודת היום כמו 'השעיר' כנגד השעיר ששלחו ליעקב 'ומשקל שני סלעים' כנ"ל, 'ונעילת הסנדל' כנגד המנועלים שקנו מדמי המכירה 'ומעשה הקטורת' שכולו מכווין עבור זה [כדלהן], ולהבין כל זאת הרי שיש לנו ללמוד את דברי הזוהר הקדוש פרשת וישב (זהר חדש) בענין מכירת יוסף.

וז"ל הזוהר הק', תא חזי, פד גרמו חובין, והאי שבת לא אתנטייר פדקא יאות, דכתיב (ירמיה יז) ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת. לא תטלון עליכון מטולא דחובין, דהוה מגין עליכון מנזייהו, יום השבת. (בא וראה, כשגרמו החטאים והשבת הזו לא נשמרה כראוי, שכתוב (ירמיה יז) ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת. אל תטלו עליכם משא של עוונות, שהיה מגן עליכם מהם יום השבת.)

ולא שמעו ליה לנביאה, ואיתער עליהן חרב נוקמת נקם ברית. מאן ברית, דא שבת, דכתיב לדורותם ברית עולם. וברית מילה, דכתיב (שם יא) ובשר קדש יעברו מעליה. וברית צדיק דזבינו ליה.

(ולא שמעו לנביא, והתעוררה עליהם חרב נוקמת נקם ברית. מי הברית? זו שבת, שכתוב (שמות לא) לדרתם ברית עולם, וברית מילה, שכתוב (ירמיה יא) ובשר קדש יעברו מעליה, וברית הצדיק שמכרו אותו.)

ובלא פחד דרגא, שבת, וברית מילה, וצדיק. ורזא דא, (עמוס ב) על ג' פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיכנו, וכלהו תלי במכרם בפסח צדיק. וכדין שרו לאשתעבדא שבע על חטאתם. ואתגזר עליהון בגלותא דבבל, שבועין שנין, בחובין דשמטה ויובל, דתליין בשבת הגדול, ושבת סתם. (והכל בדרגה אחת - שבת וברית מילה וצדיק. וזהו סוד (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיכנו, וכלם תולה במכרם בפסח צדיק. ואז התחילו להשתעבד שבע על חטאתם, ונגזר עליהם בגלות בכל שבועים שנה בחטאים של שמטה ויובל, שתלויים בשבת הגדול ושבת סתם.)

ולהלן עוד, (סתרי תורה) וכמא דברא האי וכו', וכד גרמו חובין, ודחו להווא פל' דאיקר צדיק מאתריה, פדכתיב (עמוס ב) על מכרם בפסח צדיק. אמר קודשא בריך הוא, אנא גזרנא דיהא עלמא תתאה פגיונא דעלמא עילאה, ויהא ההוא צדיק שליט על הארץ, ויהוון כל בני עלמא, מתברכין על ידי, וכו'. (וכשגרמו החטאים ודחו את אותו כל, שנקרא צדיק, ממקומו, פכתוב (עמוס ב) על מכרם בפסח צדיק, אמר הקדוש ברוך הוא: אני

גִּזְרָתִי שִׁיחֶיָהּ הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם
הָעֶלְיוֹן, וַיִּהְיֶה אוֹתוֹ הַצַּדִּיק שְׁלִיט עַל הָאָרֶץ,
וַיִּהְיֶה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּפָרְכִּים עַל יָדוֹ.

אָמַר לוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתוֹן
חֲלִלְתוֹן לְהֵאֵי שַׁבָּת, דְּאֵנָא גְזִירָנָא
דִּיהֵא מְלֶךְ עַל כָּל שְׂאָר יוֹמִין, וְאֲתוֹן
עֲבַדְתוֹן יְתִיָּה עֲבָד עֲבָדִין, אוּף אֲתוֹן
תְּסַבְּלוֹן הֵהוּא עֲבוּדָה קְשִׁיָּא. (אָמַר לָהֶם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתֶּם חֲלַלְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת הַזֶּה
שְׁאֵנִי גִזְרָתִי שִׁיחֶיָהּ מְלֶךְ עַל כָּל שְׂאָר הַיָּמִים,
וְאַתֶּם עֲשִׂיתֶם אוֹתוֹ עֲבָד עֲבָדִים – אֵף אַתֶּם
תְּסַבְּלוּ אוֹתָהּ עֲבוּדָה קְשָׁה).

לְמַדְנוּ מִדְּבָרֵי הַזֹּהָר הַקְדוּשׁ שְׂבָאוֹתוֹ
שֶׁעָה שְׂפָגְמוּ בַּצַּדִּיק וּמָכְרוּ אוֹתוֹ
לְעַבֵּד אִזִּי פָגְמוּ 'בַּשַּׁבָּת' כִּיוֵּן שֶׁהַצַּדִּיק
נִקְרָא שַׁבָּת וְכֵן פָּגְמוּ 'בַּבְּרִית' כִּי כָּלָהוּ
חֲדָא הוּא, וְכָל מַעֲשֵׂה מַכִּירַת יוֹסֵף הִיָּה
'חִילוּל שַׁבָּת קוֹדֶשׁ'.

וְהֵנָּה הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה קוֹרֵאת לַיּוֹם
הַכִּיפּוּרִים שַׁבָּת שַׁבְתוֹן כִּי יוֹם זֶה
הוּא הַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁל כָּל שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנָה
וְכָל־שׁוֹן בַּעַל הַשַּׁפ"א (יִוְה"כ שְׁנַת תַּרְנ"ג)
זו"ל, וּבִיּוֹה"כ פִּנְתַּח שַׁעַר הַנֹּרָא וְהוּא
שַׁבָּת הָעֶלְיוֹן מְכַל שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנָה,
עֵי"ש, וְכִיוֵּן שִׁיּוֹם הַכִּיפּוּרִים הוּא

'הַשַּׁבָּת' שֶׁל כָּל הַשַּׁבָּתוֹת, א"כ אִמּוֹר
מַעֲתָה כְּשִׁפְגְּמוּ הַשַּׁבָּתִים 'בַּשַּׁבָּת' הָרִי
שֶׁהַתִּיקוֹן הוּא בַּשּׁוֹרֵשׁ, הֲלֹא הִיא הַשַּׁבָּת
שַׁבְתוֹן, וְעַל כֵּן נִשְׁכַּל לְהַבִּין שֶׁהַרְבֵּה מִן
עֲבוּדַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים 'בַּלְּפָנִי וּלְפָנִים'
הִיָּה עֲבוּר תִּיקוֹן חֲטָא זֶה כִּי זֶה הוּא
מִקּוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ, וְכֵן מָה שֶׁהוּבָא לַעֲלֵי
עֲנִין 'הַשַּׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח' כִּנְגַד הַשַּׁעִיר
שֶׁשִּׁלְּחוּ לַיעֲקֹב 'וּמִשְׁקַל שְׁנֵי סָלְעִים'
כַּנ"ל, 'וְנִעִילַת הַסַּנְדַּל' כִּנְגַד הַמִּנְעָלִים
שֶׁקָּנוּ מִדְּמֵי הַמַּכִּירָה 'וּמַעֲשֵׂה הַקְטוֹרֶת'
(כְּדִלְהוֹן).

וְעַתָּה נִפְקַח עֵינֵינוּ, הוּא יוֹסֵף הוּא
עֲקִיבָא, כָּל הַסַּתְּלָקְתּוֹ דְּרַבִּי
עֲקִיבָא בְּזֵה הַיּוֹם הִיָּה לַתִּיקוֹן מַכִּירַת
יוֹסֵף וְכִמּוֹ שִׁשְׁנֵינוּ בַּשַּׁל"ה הַק' (פֶּרֶשֶׁת
וַיִּשָּׁב) 'וּשְׁמַעְתִּי מִקְצַת הַמִּקְוָבִלִים כִּי ר'
עֲקִיבָא הִיָּה הַגִּלְגּוּל שֶׁל יוֹסֵף, וְלִכְךָ
נִקְרָא עֲקִיבָא בֶן יוֹסֵף, וּלְפִי מָה שֶׁכְּתִבְתִּי
לְמַעַלָּה שִׁיּוֹסֵף הוּא אֶחָד (כּוּוֹנְתּוֹ לְמָה
שֶׁכְּתַב לַעֲלֵי, שִׁיעֲקֹב וַיּוֹסֵף בְּסוּד ה'אֶחָד'
כְּשֶׁלְּהַבֵּת קִשּׁוּרָה בַּגַּחְלָת. כֵּן יַעֲקֹב
וַיּוֹסֵף, יַעֲקֹב הָאֵשׁ הַגַּחְלָת וַיּוֹסֵף
הַשְּׁלֵהֶבֶת), יָבֵא הַרְמֹז בְּמִיתַת ר' עֲקִיבָא
שֶׁאִמְרוּ יֵצֵתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד, שֶׁהוּא
נִשְׁמַת יוֹסֵף".

אִשְׁמִירָה יַעֲרִיָּאל

ה. וְרָאָה שֶׁם עוֹד מָה שֶׁהוֹסִיף, וְהֵנָּה בַּעֲנִין יֵצֵתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד קְבִלְתִּי בּוֹ סוּד אֶחָד, שְׂבָאֵמֶת
לֹא הָיוּ רַק תַּשְׁעָה מַגּוּלְגָלִים, כִּי רָאוּבֵן לֹא חֲטָא, וְכֵן יוֹסֵף וּבְנֵימִין, רַק שֶׁהֵם שְׁתַּפּוּ הַשְּׁכִינָה
עִמָּהֶם כְּשֶׁעָשׂוּ הַחֶרֶם, וְכִבְיָכוֹל כָּאלוֹ הִיתָה הַשְּׁכִינָה עוֹזֶרֶת בְּמַעֲשֵׂה הַזֶּה, וְכִבְיָכוֹל נִשְׁמַת רַבִּי

ואם הגענו עד הלום, יעלה עתה בידנו מטמון, דברי הזוהר הנ"ל דרש דורש רבי עקיבא [יוסף] בעצמו, שהרי שנינו גם שנינו במסכת פסחים (כב ע"ב) שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה, כיון שהגיע 'לאת ה' אלהיך תירא' פירש. אמרו לו תלמידיו, רבי, כל אתים שדרשת מה תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך אני מקבל שכר על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא ודרש, את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים.

רבי עקיבא בא להורות כי זה ה'את' בא לרבות את 'הצדיק' שהוא בחינת 'שבת' וכדברי הזוה"ק וְכָלֵא בְּחֵד דְּרָגָא, 'שִׁבְתָּ וּבְרִית מִילָה, וְצִדִּיק שֶׁכֶךְ רָצָה

בורא יתברך כמו שיש מלך למעלה יהיה כאן מלך למטה שהוא השבת-צדיק וכדברי הזוהר 'דְּאֵנָּא גִּזְרָנָא דִּיהָא מֶלֶךְ עַל כָּל שְׁאָר יוֹמִין' וממילא השבטים שחטאו 'ביוסף בשבת' בא רבי עקיבא הוא יוסף להשיב ולדרוש זאת לרבות 'את' השבת - תלמידי חכמים.

ובוא וראה 'את' הכוונה לתורה כמו שנא' אמר לחכמה אחותי את וכמו כן הרי נאמר בית יעקב-יוסף אש, קח את התורה דהיינו ה'את' וצרפו ל-אש' (יעקב יוסף עקיבא) הרי שיעלה למנין שבת, וזהו מה שאמר רבי עקיבא לרבות תלמידי חכמים, שתלמידי חכמים נקראים בחינת 'שבת' שע"י האש של התורה מתעלים לבחינת שבת.

אשריכה יעדיאל

עקיבא היתה במקום השכינה לסבול, וזה יצתה נשמתו באחד בשביל האחד. והטעם כי רבי עקיבא הוא מגרים ונכנס תחת כנפי השכינה, כלומר במקום השכינה. מכל מקום נראה בעיני דקבלה זו אינו סותר למה שכתבתי כי רבי עקיבא הוא גלגול יוסף, כי שיתוף השכינה הוא יוסף שהוא המרכבה, כמו שכתב הזוהר שתחילת ירידת יוסף למצרים היה התחלת גלות מצרים. והנה גלו ישראל למצרים שכינה עמהם, וכן בכל הגליות, והקדים הקב"ה השריית יוסף להשכינה. ודבר זה יתבאר לקמן. נמצא בחינת יוסף הוא השכינה וגלגולו רבי עקיבא, והוא עקיבא בן יוסף, ויצתה נשמתו באחד תחת השכינה, (בא ליישב מה דאיתא בספרים (ראה קהלת יעקב ערך עק) דמחד גיסא, עקיבא בן יוסף הוא רבי עקיבא, ודעת קצת מקובלים שהיה גלגול יוסף שגרם לשבטים, ועל כן היה מעשרה הרוגי מלכות, ועל כן נקרא עקיבא בן יוסף לרמוז ליוסף הצדיק, ומאידך גיסא קצת מקובלים אמרו (ספר הגלגולים פרק מ"א) שהוא היה כביכול נגד השכינה ששתפו עמהם בשעת החרם שהחרימו השבטים, ורמזו על זה מה שאמרו רז"ל יצאה נשמתו באחד, רצה לומר בשביל האחד הוא השכינה. ועל זה באים דברי השל"ה לבאר שאינו סתירה כלל. דכל רבי עקיבא בא עבור השכינה שהוא באה עבור יוסף והבן).

❧ ענף ה ❧

יוסף סוד הריח – מעשה הקטורת תיקון למכירת יוסף – זמזום
הכי מרמז מעשה הקטורת על כל הריגת רבי עקיבא

ברית הגם שהם בימי בחורותם ברתחת
הילדות, עם כל זה יהיו שלמים בנטירת
ברית, ולזה יתנו ריח כלבנון, כי
שלימות חוש הריח תלי בנטירת ברית,
ולזה יוסף הצדיק שהיה נטר ברית היה
עיקר תיקון חוש הריח, וכאשר שתיה
דומיא דריח כנ"ל, לזה נאמר גביה
(פרשת מקץ מג לד) וישתו וישכרו עמו,
שכן שתיה דומיא דריח, ולזה מובא
ב"ערכי הכינויים" (מערכת ריח) לריח
שמניך טובים, ריח של יעקב ויוסף,
הרי שיוסף הוא תיקון הריח.

ולזה מבואר בדברי הרב בדבש לפי
(לרבינו החיד"א זיע"א) [לקמן
מערכת עין אות יט בדיבור המתחיל
א"נ] שיוסף הוא נחיר שמאל שכן הוא
סוד הריח התלוי בנחירים, ולזה כאשר
ברית הלשון מכוון נגד ברית המעור
לזה יוסף הצדיק שרצה להסתיר מדרגתו
בנטירת ברית המעור, לזה דיבר לשון

וכפי ששינונו יצאה נשמתו באחד, הנה
זה תיבת ה-'אחד' מסתיים באות
דָּלֶת, הוה אומר דנשמתו יצאה מתוך זה
האות ה-דָּלֶת, ואם רבי עקיבא יצא מן
ה'דָּלֶת' בוודאי שהיה שם 'מזוזה' והנה
קח ה'מזוזה' וקובעו על ה- דָּלֶת הרי
הוא עולה 'עקיבה בן יוסף דק', ויש
כאן ענין מופלא גדול כפי שנבאר.

ראה בספר הק' אור יצהר (להרה"ק ר'
אורי לנאדמאן זצ"ל תלמיד השר שלום
מבעלז זיע"א, עמוד קפ"ו) שכתב מדברי
המקובלים שיוסף הצדיק היה בחינת
ריח והוא סוד 'הקטורת'.

ובזה ביאר דברי רז"ל ז"ל (ברכות מג ב)
אמר רב עתידין בחורי ישראל
(שלא טעמו טעם חטא. עין יעקב) שיתנו ריח
כלבנון, שנאמר ילכו יונקותיו ויהי כזית
הודו וריח לו כלבנון, והיינו בהיות
שבחורי ישראל יהיו שלמים בנטירת

אשרי זה יעזיאל

רבותינו ז"ל במדרש רבה הנ"ל בריש המאמר, שלא נקרע להם הים עד שבאו לתוכו עד 'חוטמן', להבין למה עד חוטמן דוקא, אמנם בהיות שאמרו חכמינו ז"ל מדרש שוחר טוב תהלים (מזמור קיד), שהים ראה וינס ארוננו של יוסף ראה, ולזה כאשר עיקר קריעת ים סוף היה על ידי ארוננו של יוסף שהיה חוש הריח, לזה קפצו לים עד חוטם דווקא, ובהגיעו לחוטם ששם חוש הריח מדריגת יוסף, הרגישו כח יוסף ותיכף נקרע הים על ידי ארוננו של יוסף. עד כאן מדברי האור יצהר.

ועתה נפקח עינינו ונחזי פלאות. דהא כאמור כל מעשה דרבי עקיבא נעשה ביום ה'שסה' יום הכיפורים, והנה עבודת העבודה של הכהן גדול ביום הכיפורים היו במעשה הקטורת שהיה נכנס בזה לפני ולפנים, ומה לזאת עם ענין יום הכיפורים, ואלא שכבר שנינו בברייתא שהיה שם שס"ה מנים כמנין ימות החמה מנה לכל יום,

הרע' ויבא יוסף את דבתם רעה (פרשת וישב לו ב עיין בבעל הטורים שם) ולזה הקטורת שהיא סוד הריח מדריגת יוסף לזה הקטורת מכפר על לשון הרע כאומרם ז"ל (ערכין טז א) יבוא דבר שבחשאי ויכפר על דבר שבחשאי, ויוסף היה באמת חף ונקי מלשון הרע ודבוק בחוש הריח בנטירת ברית שזה סוד הקטורת ולזה אהרן הוא נחיר ימין כמבואר לקמן בדברי הרב בדבש לפי שם כי אהרן הוא המקטיר קטורת.

ולזה מבואר במדרש רבה (פרשת נשא פרשה יג יח) בקרבנו של ראובן שם, מלאה קטרת, אף על פי שהשבטים בא לידם מכירת יוסף אפילו הכי צדיקים גמורים היו, שגרמה לו למלוך ולכלכל אביו ואחיו בלחם, הוי מלאה קטרת, הרי דבשביל יוסף נקראו כלם בשם קטורת, שכן יוסף הוא תיקון חוש הריח סוד הקטורת כנ"ל.

וכיון שיוסף הוא סוד הריח - הקטורת, לפיכך מיושב בזה עוד מה שאמרו

אשרי ר' יעקב

ז. וראה שם שעל פי הנ"ל הניף עוד ידו לבאר עוד על מה דאיתא במדרש רבה (בראשית צד ג צה ג) על הפסוק, וירא את העגלות, סימן מסר להם שלמד עם אביו בפרשת עגלה ערופה בעת פרידתו ממנו, דלכאורה טעמא בעי, למה דוקא בפרשת עגלה ערופה, ובזה יובן כי נודע מחלוקת רבי עקיבא ורבי אליעזר בסוטה (דף מה ב) לענין מדידת העגלה מהיכן מודדין, ורבי עקיבא סבר מחוטמו משום דעיקר חיות באפיה, והכי אפסיק הלכתא דמודדין מחוטמו, לזה יוסף הצדיק שהוא עיקר תיקון החוטם על ידי נטירת ברית שנקרא חי, לזה למד עמו בדיני עגלה ערופה להזהירו דעיקר חיותיה תלוי בחוטם שזה מדריגתו ולזה רבי עקיבא דוקא פסק מחוטמו משום דרבי עקיבא היה גלגול יוסף, עיי"ש.

ובהם שלשה מנים יתרים, שמהם מכניס כהן גדול מלא חפניו ביום הכפרים, הוי אומר שמעשה הקטורת ויום הכיפורים ענין אחד 'שס"ה מנים של הקטורת המושפעים מיום השס"ה לשאר כל ימי השנה', ועל כן היה מחזירן למכתשת בערב יום הכפרים, ושוחקן יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה האי יומא קדישא^ח.

ועתה ניכנס לפני ולפנים, כל מעשה הקטורת המכווין כנגד יוסף הצדיק שהוא כאמור 'סוד הריח

והקטורת' והוא יוסף הוא עקיבא, וממילא מעתה כד נעיין היטב יתוודע ויגלה שכל מעשה הקטורת בא גם בא לתקן חטא מכירת יוסף ומרמוז על כל הריגת ושחיקת רבי עקיבא,

וזה החלי, בספרים איתא דהשלשה מנים יתירים הם כנגד ע"ז ג"ע ש"ד, ועוד מבואר שהן כנגד האבות הקדושים אברהם יצחק יעקב (ראה פני מנחם שבת תשובה)^ט, ואילו ביעקב עצמו כלולים שלשה שהם 'יעקב יוסף עקיבא'.

אשרירה יעקבאל

ח. וראה מה שכתב בעל האישי ישראל בפירושו על התורת העולה לרבן של ישראל זקני הרמ"א זיע"א (בפרק שבעה ושלשים) וז"ל, ונגד הכהנים בא הקטורת, כפת הירדן שיסודו מן המים, כי כן הכהן איש החסד ומעלה עשן נגד הלויים היונקים מגבורה לדעת המקובלים האלקיים, והיה בין הכל שס"ה מנה כמנין ימות החמה ומקריבין מנה משקלו ק"ך לכל יום להורות על מעשים הנעימים כקטורת שישראל מסגלים בכל יום ובתורה הנתנה לק"ך יום עוסקים והוגים בה יומם ולילה, אשר לזה היו מקריבים פרס בשחרית ופרס בין הערבים, והשלשה מנים יתרים שמהם מכניס כ"ג מלא חפניו ומחזירן למכתשת בעיוהכ"פ ושוחקן יפה רומזים לתשובה תפלה וצדקה שישראל מרבים בימים אלה ואשר מלא רק בחפניו לצורך יום הכפורים והשאר שמור להורות על הפירות שאדם אוכל בעבור המע"ט בעולם הזה והקרן שמור לו לחיי נצח ושורין את הצפורן הרמוז לבעל תשובה, ביין חזק אחד ועשרים קב, ללמד דעת את הבא לשוב לפני ה' באמת לכבס לבבו ביין התורה והמצוה וליראה את השם הנכבד והנורא אשר מספרו אחד ועשרים [שם אהי"ה] ולבלתי לכת בשרירות לבו ולא יתור אחרי עיניו אשר לזה נפסל הדבש הרמוז לתאוות הרעות ומדיני הקטורת לבלתי לעשות קטורת זרה ואסור לרקח כמוהו כי כן ישראל גוי אחד המה עם ה' אלה לא יחליפם ולא ימיר אותם לעולמים ע"כ. והנה רבי עקיבא הרי כל ימי חייו היה ק"כ שנה כמשקל מנה של קטורת.

ט. וז"ל (שבת תשובה) ושלשה מנים יתרים שמהם מכניס כהן גדול מלא חפניו ביום הכיפורים ומחזירן למכתשת בערב יום הכיפורים, איתא באמרי אמת מכ"ק אאז"ל שלשה מנים יתרים הם כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים לבטל ג' העבירות החמורות וכדרך שמובא שם בשם האר"י הק' על ג' תקיעות של ראש השנה, וי"ל שהשלשה מנים יתרים המה הכוחות מאברהם יצחק ויעקב שהם היפך העבירות הנ"ל והם שלשה יסודות שמכפרים שלשה שערים.

והנה זה רבי עקיבא נכנס ב'ערב יום הכיפורים' שם למכתשת הריגה ושחקו אותו יפה יפה היטב עד דק, ועל כן באותו יום הכיפורים בקראו זה תיבת ה-'אחד', בזה הדלת עם המזוזה עלה ונתעלה ויצאה נשמתו ולכן דלת-מזוזה עולה 'עקיבה בן יוסף דק', 'כי הוא נשחק היטב עד דק' וראה והבט הדברים כתובים בהדיא, חבלים נפלו לי, צא וחשב 'ו'שוחקן 'יפה 'יפה 'כדי 'ש'תהא 'ד'קה 'מ'ן 'ה'דקה [שצ"ה], לא פחות ולא יותר עולה 'עקיבה בן יוסף'." וממשיך התנא, ואחד עשר סמנים היו בה וכו', שכולי האי הרמז על מה שאמר יוסף (סוד הקטורת) לאחיו הנה אחד עשר כוכבים משתחווים לי שעל זה אמרה התורה ואביו שמר את הדבר, ואלו האחד עשר סמנים שעולה 'דם יוסף' בא לתקן זאת החטא, שכיון שמכרהו ולא נתבטלו אליו ולא קיימו ה'משתחווים לי' על כן יבא בזה היום ה-'א' סממני הקטורת לכפר על יוסף-עקיבא.

ובן ראה מש"כ באלף המגן (חידושים לרבינו האלוקי רבי יעקב אבוחצירא עמו' נ"א) על הפסוק 'כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת' בהקדים מ"ש רבינו האר"י זלה"ה דעשרת השבטים נתגלגלו בעשרה הרוגי מלכות לתקן מכירת יוסף. והוסיף שהנה רז"ל אמרו 'דבשביל כתונת הפסים שעשה לו יעקב אע"ה נתקנאו בו אחיו עד שמכרוהו', וזה"ש כ"ף ר"ת כתונת פסים, אחד שעשה לו יתירה על אחיו, לכך נקראת דוקא עשרה זהב דהיינו עשרה שבטים שנתגלגלו בעשרה הרוגי מלכות וגברה עליהם מדה"ד הנק' זהב, ואחר שנתקנו בעשרה הרוגי מלכות נחשבו קטורת שהיא המסתלקת מדה"ד והופכת אותה למדת רחמים וזהו מלאה קטורת עיי"ש. הראת לדעת שזה הסילוק שנסתלק רבי עקיבא בהאי יומא היה מתוך אותו עבודת מעשה הקטורת דיום הכיפורים 'שהוא יוסף (סוד הקטורת) הוא עקיבא' שזה מכווין כנגד זה ואז הוה 'מלאה קטורת'.

אשריכה יעדיאל

י. דק עם האותיות הוה 'נון' הוה 'עקיבה בן יוסף נון' 'נון שערי בינה'. יא. ובכלל מצוות מזוזה הרי הוא בימין, 'ימין מזוזה' (עם האותיות) עולה עקיבא א' כלומר זה היה מקומו ושעתו שיצאה נשמתו ב'א' אחד.

❖ ענף ו ❖

ביום הכיפורים נפתח כל נ' שערי בינה על כן בזה היזם הוא יום
הסתלקותו דתנא קדישא רבי עקיבא כיון שרק הוא ולא אחר אשר
השיג לזה השער

במסכת נדרים (דף לח עמוד א) שנינו, חכם, רב ושמואל דאמרי תרוייהו, חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם נתנו למשה חסר אחת, שנאמר, (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים, עיי"ש. שלא השיג משה, נקרא איתן. וז"ש וישב הים לאיתנו (שמות יד כז), ר"ל התורה היא ארוכה מארץ מדה (איוב יא ט), שלא השיג משה בזה העולם רק מ"ט שערים כמנין מד"ה, אבל באמת נתיב אחד שהוא שער נ' לא השיג.

ובזה מפרש זקני בעל ה'מגלה עמוקות' (אופן ק"ו) שעל זה אמר משרע"ה להקב"ה, ולכן אעברה נ"א, מאחר שחסר לי נוטריקון של נ"א, 'נתיב' אחד למפרע אותו נתיב נקרא איתן, שכן כתיב בסבא משפטים (זוהר ח"ב ק"י ע"ב) אותה נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז) ועל זה אמר רחבה מני י"ם, שאותו נתיב החמשים הוא משלים החשבון של י"ם. לזה אמר וישב הים, במה משיב הים שיהיה מלא על כל גדותיו, לאיתנו ר"ל עם שער איתן שנעלם ממשה הוא שער העליון, וסגר עליהם המדבר שלא השיגו שום אדם.²

אשרי זה יעזראל

יב. אולם מסיים שם וז"ל, השיב לו הקב"ה רב לך, אי אתה צריך לזה כניסת ארץ ישראל, אבל תשיג גם כן שער החמשים בכאן, ועלה אתה בכאן ראש הפסגה שהוא רומז על שער איתן, שהוא ראש לחמשים שערים. וכך אית' מדברי האר"י הקדוש (בספר ליקוטי תורה פרשת ואתחנן) וזלה"ק, ולהיות שכוונת משה היה לטובה לא מנע הש"י הטוב ובעת אסיפת רוחו ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו [נ' שבון] הוכנס הנ' בשמו ונעשה נשמה וידוע כי הנשמה היא בינה, עיי"ש.

ואילו גבי רבי עקיבא דרשו חז"ל על הפסוק "וכל יקר ראתה עינו" ראתה עינו של רבי עקיבא יותר ממה שראתה עינו של משה, שהראה הקב"ה למשה קשר של תפילין כמ"ש עה"פ וראית את אחורי (ברכות ז), ורבי עקיבא ראה כל התפילין שנאמר וכל יקר ראתה עינו "ויקר" אלו תפילין (מגילה טז), והאריז"ל מתנח בה סימנא "וכל יקר ראתה עינו" "כל" שער הנ'. ולפי זה מה שאמרו בגמ' אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך 'באחד' היינו באותו נתיב אחד שרק הוא השיגו בקראו שמע-אחד]

וביון דרבי עקיבא הוא אשר השיג זאת השער, על כן סיבב המסובב שיתקטר בהאי קטירא ביום הכיפורים שורש כל הימים והזמנים בכל הבחינות עולם שנה נפש יום שבו נפתח זה השער כדברי השפ"א, אשר מהסתלקותו ידרך דרך ביעקב לפתוח לנו פתח ונגיעה בזאת הבחינה.

ואם ישאל השואל, הרי מקרא מלא דיבר הכתוב 'אעברה נ"א' ואותה נתיב לא ידעו עיט, שבזה לא שייך השגה, ומה שייך לדידן דברי השפ"א וזוכין לבינה כי יש נ' שערי בינה ובינה כ"פ נפתח שער הנ' וכו' להיות להם אחיזה בחלק העליון שאין בו אכילה ושתייה.

אכן מילתא ברירא הוא, אם לא היה לנו שייכות לא היו הספ"ק מביאים לנו זאת [וביחוד רבינו השפ"א], ואמנם הדברים מבוררים, יום זה הוא בחינת עולם הבא [שעלה איתמר עין לא ראתה] יום זה אין לנו כלל שייכות אם הגוף וכמו שכתב רבינו בחיי בכד הקמח (ערך כיפור) שאנו דומים ממש למלאכים שעל כן אומרים בקול גדול ברוך שם, וגם עומדים בתפילה כמלאכים עיי"ש, והנה כשנדייק טובא, נראה זאת בזוהר הק' שכתב שאותו 'שער החמישים' זהו הוא כוונת הכתוב באיוב אותה נתיב לא ידעו 'עיט', צא וחשב עיט עולה למנין גוף, 'אותו נתיב' לא שייך בהשגה עם משיגי הגוף, אשר על כן בזה היום אשר בוא נבוא להיטהר מכל חטא ואנו נעשים למלאכי עליון ממש, ואין לנו קשר עם הגוף שהתורה זיכתה לנו חמשת עינויים שעל ידיהם הגוף מתבטל [ל-כ"ד שעות], וביחוד שהוא יומא דרבי עקיבא שנסרק במסרקות של ברזל להיות נתרצה לקרבן עבור כלל ישראל שהוא היה מרא דהשגת שער הנז"ן, לכן נפתח לכל יהודי באשר הוא נגיעה עכ"פ באלו האורות העצומים הנשפעים זה עתה.

ובך ראיתי לרבינו ה"פני מנחם" (עשי"ת) שעמד לדייק על מה שאי' במדרש שאליהו הנביא ורבי

יהושע הגרסי חזרו לבית האסורים
'ומצאו דלת שערי בית האסורים
פתוח', וכתב, ואולי הרמז בזה לפתיחת
השערים שיש ביום פטירת רבי עקיבא,
ביום הכיפורים, יום מברח ומנוס, שיש
ביד האדם לברוח מכל עניני בית
האסורים, אין לך בית האסורים גדול
מזה, מבית האסורים יצא למלך, מלך
זקן וכסיל, היצר הרע, וצריך להכין
עצמו קודם יום הכיפורים.

